

ВАРДАР АД - Градско

**ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР
И
КОНСОЛИДИРАНИ
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ ЗА
ГОДИНАТА КОЈА ЗАВРШУВА НА
31 ДЕКЕМВРИ 2017 ГОДИНА**

Скопје, септември 2018

СОДРЖИНА	Страна
Извештај на независниот ревизор	1-3
Консолидирани финансиски извештаи	
Консолидиран Биланс на успех	4
Консолидиран Извештај за сеопфатна добивка	5
Консолидиран Извештај за финансиска состојба	6
Консолидиран Извештај за паричните текови	7
Консолидиран Извештај за промените во главнината	8
Белешки кон консолидираните финансиските извештаи	9-36
Додатоци	
Додаток 1- Законска обврска за составување на консолидирана годишна сметка и годишен извештај за работење	
Додаток 2- Консолидирана Годишна сметка	
Додаток 3- Годишен Извештај за работење	

**ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР
ДО
АКЦИОНЕРИТЕ НА
ВАРДАР АД - Градско**

Извештај за консолидираните финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените консолидирани финансиски извештаи на ВАРДАР АД – Градско (Друштвото), кои што го вклучуваат Консолидираниот извештај за финансиска состојба заклучно со 31 декември 2017 година, како и Консолидираниот биланс на успех, Консолидираниот извештај за сеопфатна добивка, Консолидираниот извештај за промени во главнината и Консолидираниот извештај за парични текови за годината која завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за консолидираните финансиски извештаи

Раководството на Друштвото е одговорно за подготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиски извештаи кои се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие консолидирани финансиски извештаи, врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Законот за ревизија и Меѓународните стандарди за ревизија прифатени и објавени во Службен Весник на Република Македонија (79/2010). Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување. Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на Друштвото за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на Друштвото. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи. Ние веруваме дека ревизорските докази кои што ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР (Продолжение)
ДО
АКЦИОНЕРИТЕ НА
ВАРДАР АД - Градско

Основи за мислење со резерва

- а. Како што е прикажано во белешката 16 кон финансиските извештаи, со состојба на 31 декември 2017 година, Друштвото има евидентирано недвижности, постројки и опрема со сегашна вредност во износ од 76,301 илјади МКД (2016: 80,352 илјади МКД). Со оглед на фактот дека до денот на изготвување на овие финансиски извештаи, Друштвото нема извршено евидентирање на објективната (пазарна) вредност на истите согласно со МСС 16, ние не бевме во можност да се стекнеме со разумно уверување во вредноста на недвижностите, постројките и опремата.
- б. Како што е објаснето и прикажано во белешките 3.11. и 15 кон финансиските извештаи, со состојба на 31 декември 2017 година, Друштвото има евидентирано биолошки средства (насади и стада) во нето износ од 35,828 илјади МКД (2016: 42,007 илјади МКД). Со оглед на фактот дека Друштвото ја нема утврдено веродостојно и целосно објективната вредност на овие средства како што се бара според МСС 41, ние не бевме во можност да се стекнеме со разумно уверување во однос на тоа дали сметководствената вредност ја одразува нивната објективната вредност.
- в. Како што е објаснето и прикажано во белешката 20 кон финансиските извештаи, со состојба на 31 декември 2017 година, Друштвото има побарувања во вкупен износ од 68,920 илјади МКД, при што во рамките на овие побарувања постојат побарувања во износ од 19,404 илјади МКД кои се доспеани повеќе од две години и 6,442 илјади МКД кои се доспеани повеќе од три години или вкупно 25,846 илјади МКД, не се утужени и за истите не е евидентирана соодветна исправка на вредност.

Мислење со резерва

Според нашето мислење, освен за ефектите од погоре наведените точки, кои ги има и доколку ги има, консолидираните финансиски извештаи ја презентираат објективно, од сите материјални аспекти, консолидираната финансиска состојба на ВАРДАР АД – Градско заклучно со 31 декември 2017 година, како и неговата консолидирана финансиска успешност и неговите консолидирани парични текови за годината која што завршува тогаш во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија.

**ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР (Продолжение)
ДО
АКЦИОНЕРИТЕ НА
ВАРДАР АД - Градско**

Обрнување на внимание

Без дополнително да го квалификуваме нашето мислење, обрнуваме внимание на:

- а. белешката 16 кон финансиските извештаи, во која е наведено дека Друштвото располага со значен број на недвижности (објекти) кои се наоѓаат на различни локации при што за еден дел од нив сопственоста според имотните или поседовни листови е на Република Македонија, додека Друштвото е корисник на истите. Ваквата состојба, според Друштвото произлегува од сеуште нецелосно регулираните имотно-правни односи.
- б. белешката 2.4 кон финансиските извештаи, во која е наведено дека Друштвото има акумулирани значајни тековни обврски кон добавувачи и други во вкупен износ од 134,813 илјади МКД (без тековен дел на долгорочни заеми кои се репрограмирани) и кои ги надминуваат значајно тековните средства во износ од 107,685 илјади и кои тековни средства значајно би се намалиле поради неповолната структура на побарувања за дополнителни 25,846 илјади МКД. Сите овие факти, заедно со фактот дека во почетокот на 2017 гоидна била покрената и стечајна постапка од еден доверител, го доведуваат Друштвото во значајна идна неизвесност во можноста за редовно работење, која состојба не може да се надмине без соодветна финансиска поддршка на Друштвото.

Извештај за други правни и регулативни барања

Раководството на Друштвото е исто така одговорно за подготвување на годишниот извештај за работата во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност во согласност со Законот за ревизија е да известиме дали годишниот извештај за работата е конзистентен со консолидираната годишна сметка и консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2017 година. Нашата работа во однос на годишниот извештај за работата е извршена во согласност со МСР 720 и е ограничена на известување дали историските финансиски информации прикажани во годишниот извештај за работата се конзистентни со консолидираната годишна сметка и консолидираните ревидирани финансиски извештаи.

Годишниот извештај за работата и консолидираната годишна сметка, освен за разликите изнесени во белешката 29, се конзистентни со ревидираните консолидирани финансиски извештаи на ВАРДАР АД – Градско за годината која завршува на 31 декември 2017 година.

Скопје, _____ 2018 година

Овластен ревизор

Гоце Христов

Управител и Овластен ревизор

Антонио Велјанов

	<u>Белешка</u>	<u>2017 (000) МКД</u>	<u>2016 (000) МКД</u>
Приходи од продажба	8	116,993	130,335
Останати оперативни приходи	9	30,218	26,461
Промена на вредноста на биолошките средства	15	3,283	6,592
Промени во залихи на готови производи и производство во тек		(1,845)	(941)
Употребени сировини и материјали	10	(37,028)	(47,707)
Трошоци за вработени	11	(53,699)	(61,153)
Амортизација	15;16	(8,166)	(10,419)
Останати оперативни расходи	12	(63,406)	(58,918)
ОПЕРАТИВНА ДОБИВКА (ЗАГУБА)		(13,650)	(15,750)
Приходи (расходи) од финансирање	13	22,201	(12,747)
ДОБИВКА (ЗАГУБА) ПРЕД ОДАНОЧУВАЊЕ		8,551	(28,497)
Расход за данок од добивка	14	-	-
ДОБИВКА (ЗАГУБА) ЗА ПЕРИОДОТ		8,551	(28,497)

Извршен Директор
Марија Ајтова

ВАРДАР АД - Градско
КОНСОЛИДРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА
за годината која завршува на 31 декември

	Белешка	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Нето добивка (загуба) за периодот		8,551	(28,497)
Останата сеопфатна добивка:			
Ревалоризација на НПО		-	-
Ревалоризација на вложувања расположливи за продажба до нивна објективна вредност		-	-
Курсни разлики од преведување на странски валути		-	-
Вкупно останата сеопфатна добивка		-	-
ВКУПНА СЕОПФАТНА ДОБИВКА (ЗАГУБА) ЗА ПЕРИОДОТ		8,551	(28,497)

	Белешка	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
СРЕДСТВА			
Нетековни средства			
Недвижности, постројки и опрема	16	76,301	80,352
Биолошки средства	15	35,828	42,007
Аванси за материјални средства	17	1,826	1,826
Гудвил	18	350	350
Вкупно нетековни средства		114,305	124,535
Тековни средства			
Залихи	19	14,357	14,946
Биолошки средства (земјоделско производство)	15	18,462	17,271
Побарувања од продажба	20	68,920	94,514
Дадени аванси на добавувачи	20	345	267
Останати тековни средства	21	5,122	22,398
Парични средства	22	479	452
Вкупно тековни средства		107,685	149,848
ВКУПНО СРЕДСТВА		221,990	274,383
ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ			
Главнина			
Акционерски капитал	23	37,023	37,023
Резерви		6,423	6,423
Ревалоризациона резерва		632	632
Акумулирана загуба		(360,914)	(369,465)
Вкупно главнина		(316,836)	(325,387)
Нетековни обврски			
Долгорочни кредити и позајмици	24	12,102	426,741
Вкупно нетековни обврски		12,102	426,741
Тековни обврски			
Обврски спрема добавувачи	25	108,403	148,614
Краткорочни кредити и позајмици	26	1,190	628
Тековна доспеаност на долгорочните обврски	24	391,911	-
Останати тековни обврски и ПВР	27	25,220	23,787
Вкупно тековни обврски		526,724	173,029
Вкупно обврски		538,826	599,770
ВКУПНО ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ		221,990	274,383

ВАРДАР АД - Градско
КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ
за годината која завршува на 31 декември

	Белешка	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Парични текови од оперативни активности			
Добивка (загуба) пред оданочување		8,551	(28,497)
Усогласување за:			
Амортизација на НПО	16	5,711	7,964
Амортизација на биолошки средства	15	2,455	2,455
Расходи (приходи) од камати, нето	13	5,794	5,744
Нереализирани курсни разлики од кредити	13	30	7,404
Приходи од отпис на обврски	9	(2,010)	-
Приходи од проценка на биолошки средства	15	(2,174)	(2,995)
Капитална добивка/загуба од продажба на НПО		-	479
Неотпишана сегашна вредност на расходовани основни средства	16	285	-
Усогласувања		-	(44)
Отпис на побарувања	12	-	2,891
Расходи од кусоци и штети на средства	12	2,425	2,064
Добивка (загуба) пред промени во обртни средства		21,067	(2,535)
Побарувања од продажба		25,594	8,047
Дадени аванси		(78)	277
Останати тековни средства и АВР		17,276	(15,079)
Залихи и недовршено земјоделско производство		(602)	4,630
Обврски од добавувачи		(38,201)	3,069
Останати тековни обврски и ПВР		1,433	5,598
Нето пари употребени во работењето		26,489	4,007
Платена камата		-	-
Платен данок од добивка		-	-
Нето парични текови од оперативни активности		26,489	4,007
Парични текови од вложувачки активности			
Примени камати	13	-	-
Набавки на биолошки средства	15	(1,109)	(3,767)
Продажби на биолошки средства	15	4,582	3,472
Набавки на нематеријални средства		(360)	(360)
Набавки на недвижности, постројки и опрема	16	(1,585)	(994)
Нето парични текови од вложувачки активности		1,528	(1,649)
Парични текови од финансиски активности			
Искористени (вратени) кредити, нето	24;26	(27,990)	(1,978)
Нето парични текови од финансиски активности		(27,990)	(1,978)
Нето зголемување (намалување) на парични средства		27	380
Парични средства на почетокот на годината	22	452	72
Парични средства на крајот од годината	22	479	452

ВАРДАР АД - Градско**КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИ ВО ГЛАВНИНАТА за годината која завршува на 31 декември**

	Обични акции		Резерви	Ревалориз ациона резерва	Акумулирана добивка (загуба)	Вкупно главнина
	Број на Акции	Износ				
Во (000) МКД						
Состојба на 1 јануари 2016	118,800	37,023	6,423	632	(340,968)	(296,890)
Сеопфатна добивка (загуба):						
Загуба за финансиската година	-	-	-	-	(28,497)	(28,497)
Вкупно сеопфатна добивка (загуба)	-	-	-	-	(28,497)	(28,497)
Промени со сопствениците:						
Издадени акции	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2016	118,800	37,023	6,423	632	(369,465)	(325,387)
Сеопфатна добивка (загуба):						
Добивка за финансиската година	-	-	-	-	8,551	8,551
Вкупно сеопфатна добивка (загуба)	-	-	-	-	8,551	8,551
Промени со сопствениците:						
Издадени акции	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2017	118,800	37,023	6,423	632	(360,914)	(316,836)

1. Основни податоци и дејност

1.1. Дејност

Основната дејност на акционерското друштво ВАРДАР АД - Градско (во понатамошниот текст Друштвото или Групацијата) е производство и промет на земјоделски и сточарски производи.

1.2. Организација и раководење

Функционално, Групацијата е организирана на следниот начин:

- РЕ Градско,
- РЕ Ногаевци,
- РЕ Аеродром,
- РЕ Бадеми,
- РЕ Рамниште,
- РЕ Чичево,
- РЕ Праскарник,
- РЕ Оранжерии,
- РЕ Овчарство и
- РЕ Администрација

1.3. Вработени

Вкупниот број на вработени со 31 декември 2017 година изнесува 173 вработени (31 декември 2016 година: 176).

1.4. Управување

Согласно Статутот на Друштвото, управувањето и раководењето на Друштвото се одвива преку:

- Собрание на Друштвото и
- Одбор на Директори од 4 члена, од кои 1 Извршен и 3 Неизвршни членови

1. Основни податоци (Продолжение)

1.5. Договор за долгогодишен закуп на земјиште и пасишта

Друштвото ги има склучено следните долгорочни договори:

- договор за долгорочен закуп на земјоделско земјиште склучен со Република Македонија преку Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство за користење на површина од 3,484 ха 14 ари и 98 м² од 05.05.2004 година. Договорот е склучен за период од 30 години. Закупнината за земјиштето треба да почне да се плаќа по 4 години, а висина на истата изнесува: а) 100 кгр по ха пченица за ридско планинско подрачје и б) 300 кгр по ха за останато земјиште. Во 2012 година е склучен Анекс бр 4 со кој вкупната површина за користење се намалува на 2076 ха, 25 ари и 27м² од кои останати површини се 882 ха, 88 ари и 72 м². На 16.07.2014 година, склучен е Анекс бр.5 кон основниот договор за долгорочен закуп, според кој вкупната површина за користење се намалува на 2,700 ха 00 ари 42 м². На 23.09.2017 година, склучен е Анекс кон основниот договор според кој вкупната површина за користење се намалува на 2,054 ха 18 ари 80м².
- договор за долгорочен закуп на земјоделско земјиште склучен со Република Македонија преку Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство за користење на површина од 24 ха 35 ари и 14 м² од 04.11.2014 година. Договорот е склучен за период од 30 години. Вкупната годишна закупнина изнесува 119 илјади МКД. На 26.05.2016 година, склучен е Анекс договор кон основниот договор за долгорочен закуп на земјоделско земјиште, со кој се вкупната површина на користење е поделена по катастарски параметри (катастарска општина, место, имотен лист, број на катастарска парцела, култура, класа, површина, закупнина и намена).
- договори за користење на пасишта склучени со ЈП за пасишта - Скопје за користење на пасишта со капацитет за 17,700 грла на стока. Договорите се склучени за период од 10 години, почнувајќи од 15.05.2007 до 15.05.2017 година. Цената на закупнината изнесува 50 денари од грло.

2. Основа за составување на финансиски извештаи

2.1. Основ за подготовка на финансиските извештаи

Консолидираните финансиски извештаи, дадени на страниците од 4 заклучно со страница 36, се составени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) објавени во Република Македонија во Правилникот за сметководство (Сл.Весник 159/2009) и применливи од 1 јануари 2010 година.

Консолидираните финансиски извештаи се подготвени со состојба на и за годините кои завршуваат на 31 декември 2017 и 2016 година. Тековните и споредбените податоци во финансиските извештаи се дадени во илјади денари (000 МКД). Онаму каде што е потребно, споредбените податоци се прилагодени и усогласени со цел да одговараат на извршената презентација во тековната година.

2. Основа за составување на финансиски извештаи (Продолжение)

2.2. Основни сметководствени методи

Консолидираните финансиски извештаи се составени врз основа на методот на набавна вредност, освен за биолошките средства (стадо) кои се признаени според нивната објективна (пазарна) вредност.

2.3. Принципи на консолидација

Консолидацијата на финансиските извештаи на друштвата е извршена на следниот начин:

- Прво, се собираат поединечно салдата на сите позиции на средствата, обврските, капиталот, од билансот на состојба на 31 декември, како и приходите и расходите, од билансот на успех;
- Второ, во целост се елиминираат салдата на побарувањата и обврските на 31 декември, кои произлегуваат од трансакции меѓу друштвата во рамките на групацијата;
- Трето, во целост се елиминираат салдата на вложувањата на матичното друштво во зависните друштва (подружници) со состојба на 31 декември и салдото на делот од капиталот на тие друштва, кој се однесува на тие вложувања, а остатокот на капиталот, е прикажан во консолидираниот биланс на состојба како малцинско учество;
- Четврто, во целост се елиминираат приходите и расходите кои произлегуваат од трансакции меѓу друштвата во рамките на Групацијата.

2.4. Подружници

Подружници се правни лица каде што матичното друштво има контрола врз финансиските и деловните политики и поседува контрола над гласачката сила (над 50%) во тие друштва. Постоенето на и ефектот од поседувањето на гласачката сила се зема во предвид при одредувањето на тоа дали Друштвото има контрола над тие правни лица. Вложувањата на Друштвото во подружниците се евидентирани во посебните финансиски извештаи на Друштвото според нивната набавна вредност.

Подружниците се целосно консолидирани во моментот на воспоставување на контрола над истите од страна на Друштвото. Подружниците се исклучуваат од консолидација во моментот на престанок на контрола од страна на Друштвото.

Приложените консолидирани финансиски извештаи ги вклучуваат финансиските извештаи на матичното друштво и на следните подружници:

	2017	2016
	% на	% на
	учество	учество
Бистра Аспром ДООЕЛ	100.00%	100.00%

2. Основа за составување на финансиски извештаи (Продолжение)

2.5. Користење на проценки и расудувања

При подготвувањето на овие финансиски извештаи Друштвото применува одредени сметководствени проценки. Одредени ставки во финансиските извештаи кои неможат прецизно да се измерат се проценуваат. Процесот на проценување вклучува расудувања засновани на последните расположливи информации.

Проценки се употребуваат при проценување на корисниот век на употреба на средствата, објективната вредност на побарувањата односно нивната ненаплатливост, застареноста на залихите, објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба и сл.

Во текот на периодите одредени проценки може да се ревидираат доколку се случат промени во врска со околностите на коишто била заснована проценката или како резултат на нови информации, поголемо искуство или последователни случувања.

Ефектите од промените во сметководствените проценки се вклучуваат во утврдувањето на нето добивката или загубата во периодот на промената и или во идните периоди доколку промената влијае и на двете.

2.6. Континуитет во работењето

Во текот на 2016 година, доверителот Хемомак Пестициди ДООЕЛ има поднесено Предлог за отварање на стечајна постапка над Друштвото, како резултат на неможноста на Друштвото да ги исполни своите постоечки и идни обврски. Истовремено, поднесено е барање за блокада на жиро сметките на Друштвото, која постои и заклучно до датумот на известување.

На почетокот на 2017 година, доверителот го повлекува Предлогот за поведување на стечајна постапка поради склучени договори за пристапување на долг со Винарија Стоби ДООЕЛ и Хемомак Пестициди ДООЕЛ, и извршена е деблокада на сметките на Друштвото.

Исто така, Друштвото има акумулирани значајни тековни обврски кон добавувачи и други во вкупен износ од 134,813 илјади МКД (без тековен дел на долгорочни заеми кои се репрограмирани) и кои ги надминуваат значајно тековните средства во износ од 107,685 илјади и кои тековни средства значајно би се намалиле поради неповолната структура на побарувања за дополнителни 25,846 илјади МКД.

Сите овие факти го доведуваат Друштвото во значајна идна неизвесност во можноста за редовно работење, која состојба не може да се надмине без соодветна финансиска поддршка на Друштвото.

3. Основни сметководствени политики

Основните сметководствени политики и проценки користени при составувањето на овие финансиски извештаи се дадени подолу. Сметководствените политики се користат конзистентно во текот на разгледуваниот период.

3.1. Приходи од продажба

Продажба на производи и стоки

Приходите од продажба на производи и стоки се мерат по објективната вредност на примените средства или побарувања, намален за враќање на стоките, трговските попусти и количинските рабати. Приходот се признава во билансот на успех кога на купувачот му се пренесени значајните ризици и користи од сопственоста на стоките, друштвото не задржува вистинска контрола врз продадените стоки, приходите може веродостојно да се измерат, кога веројатно е дека економските користи ќе дојдат како прилив на друштвото, трошоците во врска со трансакцијата може веродостојно да се измерат и соодветен доказ за трансакцијата постои.

Обезбедување на услуги

Приходите од извршени услуги се признаваат во билансот на успех според степенот на завршеност на услугите на датумот на билансот на состојба и кога приходот може веродостојно да се измери, кога е веројатно е дека друштвото ќе има прилив на економски користи, трошоците за трансакцијата и за довршување на трансакцијата може да се измерат и соодветен доказ за трансакцијата постои.

3.2. Приходи од финансирање

Приходите од финансирање кои се пресметани до датата на билансот на состојба, се искажуваат како приходи во годината на која се однесуваат, независно дали се наплатени. Тие се состојат од приходи од дивиденди, капитални добивки од продажба на хартии од вредност, приходи од камати и курсни разлики. Дивидендите се признаваат како приходи кога ќе се утврди правото за примање на истата. Каматите се признаваат на пресметковна основа за периодот за кои се однесуваат.

3.3. Приходи од субвенции (грантови)

Примените средства без надомест во форма на субвенции од државата (грантови) се признаваат како грантови во зависност од тоа дали истите се однесуваат за средства или трошоци.

Ваквите средства се признаваат како приход во рамките на периодите кои се непоходни за нивно спротиставување со поврзаните трошоци за кои тие се наменети да ги надоместат на систематска основа. Тие не се одобруваат директно на акционерскиот капитал.

Доколку, ваквите примени средства се однесуваат на средства, вклучувајќи ги и немонетрани подршки по објективна вредност, се презентираат во билансот на состојба преку прикажување на добиениот надомест како одложен приход.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.4. Расходи од финансирање

Расходите од финансирање кои се пресметани до датата на билансот на состојба, се искажуваат како расходи во годината на која се однесуваат, независно дали се платени. Тие се состојат од расходи од камати, провизии и курсни разлики.

Каматите се признаваат како расходи согласно на временскиот период за кои се однесуваат.

3.5. Курсни разлики

Деловните промени во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на деловната промена. Сите монетарни средства и обврски искажани во странска валута се превреднуваат во денари според средниот курс важечки на денот на билансот на состојбата.

Позитивните и негативните курсни разлики што настанале со пресметка на побарувањата и обврските во странска валута во нивната денарска противвредност се искажани во билансот на успех како приходи, односно расходи од финансирање во годината на која се однесуваат. Важечките средни курсеви на странските валути на 31 декември 2017 и 2016, се следните:

	2017	2016
1 ЕУР =	61.4907 МКД	61.4812 МКД
1 УСД =	51.2722 МКД	58.3258 МКД

3.6. Данок од добивка (тековен и одложен)

Данокот од добивка се состои од тековен и одложен данок. Данокот од добивка се признава во билансот на успех на Друштвото.

Тековниот данок од добивка се пресметува согласно одредбите на релевантните законски прописи во Република Македонија. Согласно даночните прописи, тековниот данок од добивка се пресметува на основа која претставува остварената добивка пред оданочување зголемена за трошоци кои не се признаваат за цели на оданочување (непризнаени трошоци) и помалку искажани приходи со поврзани лица. Данокот од добивка се пресметува со примена на важечката даночна стапка на датумот на билансот на состојба по стапка од 10% (2016: 10%).

Одложениот данок од добивка се пресметува со примена на методата на обврски за сите времени разлики кои се јавуваат на датумот на билансот на состојба како разлики помеѓу даночната основа на средствата и обврските и нивната сметководствена вредност, за целите на финансиско известување. Одложените даночни средства и обврски се мерат според важечките законски даночните стапки кои биле на сила и имаат правно дејство на датумот на билансот на состојба.

Пресметката на ефективната даночна стапка е дадена во Белешката 14.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.7. Парични средства

Паричните средства се водат во билансот на состојба според номинална вредност. За целите на финансиските извештаи, паричните средства се состојат од готовина во благајни, парични средства на денарски и девизни сметки во банки, денарски депозити по видување и орочени депозити со рок на достасување до 30 дена.

3.8. Побарувања од купувачи

Побарувањата од купувачи ги опфаќаат сите побарувања од продажба на учиноци, евидентирани по фактурна вредност, намалени за исправката на вредност за сомнителни и спорни побарувања.

Со товарење на расходите се формира исправка на вредноста за сите побарувања за кои се смета дека се ненаплатливи на датумот на билансот на состојба. Индикатори за ненаплатливоста на побарувањата се следните: доцнење при исплата на побарувањата, инсолвентност на купувачите, можност за ликвидација или стечај на купувачите и друго. Сомнителните побарувања целосно се отпишуваат кога истите ќе се идентификуваат за такви.

3.9. Залихи

Залихите се искажуваат според пониската од набавната вредност и нето реализационата вредност. Набавната вредност ги вклучува сите трошоци за доведување на залихите во нивна сегашна состојба. Нето реализационата вредност е проценета пазарна вредност намалена за сите продажни, транспортни и дистрибуциони трошоци потребни за нивна продажба.

3.10. Недвижности, постројки и опрема (НПО)

(1) Општа објава

Почетно, НПО се евидентираат по нивната набавна вредност. Набавната вредност ја чини фактурната вредност на набавените средства зголемена за сите трошоци настанати до нивното ставање во употреба.

Последователно, Друштвото вршело во изминатите години законска ревалоризација на НПО на крајот од годината со примена на официјално објавените коефициенти за ревалоризација од страна на Државниот Завод за Статистика кои одговораат на општиот индекс на пораст на цени, врз нивната набавна вредност и акумулирана амортизација. Ваква ревалоризација на НПО повеќе не се евидентира.

Ефект од спроведената ревалоризација е ревалоризациона резерва во рамките на вкупниот капитал, која до 2001 година се распоредуваше сразмерно на акционерската главница, законските резерви и нераспоредената добивка, а од 2002 година повеќе не се распоредува и се евидентира и искажува издвоено во билансот на состојба.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.10. Недвижности, постројки и опрема (НПО) - (Продолжение)

Трошоците за тековно и инвестиционо одржување се евидентираат на товар на расходите во моментот на нивното настанување. Издатоците кои се однесуваат на реконструкции и подобрувања, кои го менуваат капацитетот или корисниот век на употреба на НПО, се додаваат на набавната вредност на тие средства.

Позитивната, односно негативната разлика настаната при продажба на НПО се книжи како капитална добивка или загуба и се искажува во рамките на останатите приходи, односно расходи.

(2) Амортизација

Амортизацијата на НПО претставува систематска распределба на амортизирачкиот износ за време на корисниот век на употреба на средството. НПО се амортизираат поединечно, се до нивниот целосен отпис. Земјиштето и инвестициите во тек не се амортизираат.

Употребените годишни стапки на амортизација односно предвидените корисни векови на употреба на НПО за 2017 година во однос на 2016 година се следните:

	2017	2016	2017	2016
Недвижности	2.5-5 %	2.5-5 %	20-40 години	20-40 години
Транспортни средства	10-25 %	10-25 %	4-10 години	4-10 години
Компјутерска опрема	25 %	25 %	4 години	4 години
Канцелариски мебел	20 %	20 %	5 години	5 години

3.11. Биолошки средства

Биолошки средства се жив добиток (стадо) или растенија (насади). Биолошките средства се признаваат кога и само кога:

- Друштвото ги контролира средствата како резултат на минати настани;
- Постои веројатност дека идни економски користи поврзани со овие средства ќе претставуваат прилив во друштвото; и
- Објективната или набавната вредност на средствата може веродостојно да се измери.

Почетно, и на секој датум на билансот на состојба, биолошките средства се мерат според нивната објективна вредност намалена за проценетите трошоци во моментот на продажба, освен кога не може веродостојно да се определи објективната вредност.

Објективната вредност на едно биолошко средства е пазарната цена за истото која постои на активен пазар. Доколку не постои активен пазар, се користат алтернативни начини за проценка на објективната вредност, како што се: (а) најскорешна цена на пазарна трансакција, (б) пазарни цени на слични средства и (в) секторски стандарди мерила како што се количини, хектари, килограми месо и сл.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.11. Биолошки средства (Продолжение)

Објективната вредност не може да се определи само при почетното признавање кога не се расположливи пазарно утврдени цени и вредности или алтернативните проценки на објективната вредност не се веродостојни. Во таков случај, биолошките средства се мерат според набавната вредност намалена за секоја акумулирана амортизација и сите акумулирани загуби поради оштетување. Штом објективната вредност на такви биолошки средства ќе стане веродостојно мерлива, друштвото треба да ги мери според објективната вредност намалена за проценетите трошоци во момент на продажба.

Во периодот кој е предмет на разгледување, Групацијата ги мери насадите според набавна вредност намалена за акумулирана амортизација, додека стадото е мерено според објективна вредност.

Стапката на амортизација на насадите изнесува 10% годишно (2016: 10% годишно).

3.12. Вложувања во подружници (зависни друштва)

Вложувања во подружници се сметаат оние вложувања каде Друштвото поседува контрола над гласачката сила (над 50%) во други друштва. Вложувањата во подружници се евидентирани во финансиските извештаи на матичното друштво според нивната набавна вредност, односно според износот на парични средства и еквиваленти на парични средства платени за стекнување на истото, намалени за трансакционите трошоци и било какво обезвреднување на вредноста на вложувањето. Во овие финансиски извештаи вложувањата во подружници се елиминирани.

3.13. Оштетување на средствата

Средствата кои имаат неограничен век на користење и не се амортизираат се предмет на годишна анализа за можноста за нивно оштетување. Средствата кои се амортизираат се предмет на анализа за можноста за нивно оштетување секогаш кога постојат услови кои укажуваат дека нивната сегашна сметководствена вредност е повисока од нивната надоместувачка вредност што покажува дека истите се оштетени. Загубата поради оштетување се евидентира за износот за кој сегашната вредност ја надминува надоместувачката вредност. Надоместувачка вредност претставува повисоката вредност од нето продажната вредност на средството намалена за трошоците за продажба и употребната вредност на средството.

3.14. Обврски спрема добавувачи

Обврските спрема добавувачи се искажуваат во висина на номиналните износи што произлегуваат од деловните трансакции.

Обврските спрема добавувачи се отпишуваат по истекот на рокот на застареност или со вонпроцесно порамнување, со товарење на останатите приходи.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.15. Обврски по кредити и позајмици

Обврските по кредити се состојат од обврски по краткорочни и долгорочни кредити и се искажуваат според нивната номинална вредност. Износите на договорената камата се искажуваат во корист на останатите обврски, а на товар на расходите од финансирање. Обврските по кредитите од странство се искажуваат според курсот на Денарот на денот на билансот на состојба, а курсните разлики се евидентираат во рамките на приходи, односно расходи од финансирање.

3.16. Капитал

(1) Основна главнина

Основната главнина се признава во висина на номиналната вредност на издадените и уплатени акции.

(2) Откупени сопствени акции

Акциите кои се издадени од Друштвото и кои ги поседува истото се третираат како сопствени (трезорски) акции, се признаваат по нивната набавна вредност и се презентираат како намалување на капиталот на Друштвото.

(3) Законски резерви

Законските резерви се формираат од остварената добивка врз основа на законските одредби и со распоред на ревалоризационите резерви, а можат да се употребат за покривање на загубата. Согласно законските одредби, Друштвото е должно да издвои од добивката за тековната година минимум 5% за законски резерви, се додека резервите не достигнат 10% од основната главнина на Друштвото. Доколку износот на оваа резерва не надминува 10% од вредноста на основната главнина, истата може да биде употребена само за покривање на загуби. Доколку резервата надмине 10% од акционерскиот капитал на Друштвото, може да биде употребена за исплата на дивиденди со претходна одлука на Собранието на акционери.

(4) Ревалоризациона резерва

Ревалоризационата резерва се формирала врз основа на извршената годишна ревалоризација согласно изнесеното во точка 3.10. на овие белешки. Во согласност со законските прописи, салдото на ревалоризационата резерва по годишната пресметка се евидентира во рамките на капиталот. Оваа резерва не е предмет на распределба.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.17. Наеми

Наемите со кои се пренесуваат на Друштвото сите ризици и користи кои произлегуваат од сопственоста на изнајменото средство се признаваат како финансиски наеми, при што средството се евидентира според неговата објективна вредност или доколку е таа пониска, сегашната вредност на минималните плаќања за наемот.

Наемите каде што значаен дел од ризиците и користите кои произлегуваат од сопственоста се задржани од наемодавателот, се класифицираат како оперативни наеми. Плаќањата за наем при оперативен наем се искажуваат во билансот на успех на рамномерна основа за времетраењето на наемот во евиденцијата на наемателите. Наемодавателите ги презентираат средствата кои се предмет на оперативен наем во билансот на состојба како средства за издавање или вложувања во недвижности.

3.18. Користи на вработените

Користи на вработените се сите форми на надоместок кој го дава Друштвото во размена за извршената услуга од страна на вработените.

(1) Краткорочни користи за вработените

Краткорочни користи за вработените се користи кои доспеваат за плаќање во рамките на дванаесет месеци по крајот на периодот во кој вработените ја извршиле услугата. Тука спаѓаат платите и придонесите за социјално осигурување, краткорочно платени отсуства, учества во добивките и други немонетарни користи. Сите краткорочни користи за вработените се признаваат како расход и обврска во висина на недисконтираниот износ на користите.

(2) Користи по престанок на вработувањето

Друштвото врши уплата на придонесите за пензиско и инвалидско осигурување на вработените во согласност со домашната законска регулатива. Придонесите, засновани на платите на вработените, се уплатуваат во Националниот фонд. Друштвото нема никакви дополнителни обврски поврзани со плаќањето на овие придонеси.

Друштвото е обврзано да им исплати на вработените кои заминуваат во пензија минимална отпремнина која одговара на два месечни просечни плати исплатени во државата во моментот на пензионирање. Друштвото нема направено резервирање за ова право на вработените бидејќи се смета дека сумата е незначајна за финансиските извештаи.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.19. Резервации

Резервации (резерви за обврски) се признаваат кога Друштвото има сегашна обврска (правна или изведена) како резултат на минат настан, кога е веројатно дека ќе настанат идни одливи на средства по тој основ и кога е можно да се процени износот на обврската. Кога се очекува надоместување на дел од ваква обврска во иднина, пример преку договори за осигурување, надоместувањето се признава како посебно средство но само кога е извесно дека ќе биде примено истото. Расходот за било која резервација се признава во билансот на успех намалено за износот на надоместувањето. Ако ефектот од временската димензија на парите е значаен, резервациите се дисконтираат на нивната сегашна вредност со примена на стапки пред оданочување кои ги одразуваат тековните пазарни проценки.

3.20. Неизвесности

Неизвесна обврска е можна обврска која произлегува од минати настани, чие постоење ќе биде потврдено со случување или неслучување на еден или повеќе неизвесни идни настани, кои не се во целост под контрола на Друштвото. Неизвесни обврски не се признаваат во финансиските извештаи, туку само се обелоденуваат.

Неизвесни средства се можни средства кои произлегуваат од минати настани, чие постоење ќе биде потврдено со случување или неслучување на еден или повеќе неизвесни идни настани, кои не се во целост под контрола на Друштвото. Неизвесни средства се признаваат само кога е веројатен приливот на економски користи.

4. Финансиски ризици и управување со истите

Друштвото влегува во различни трансакции кои произлегуваат од неговото секојдневно работење, а кои се однесуваат на купувачите, добавувачите и кредиторите. Главните ризици на кои Друштвото е изложено и политиките за управување со нив се следните:

4.1. Пазарен ризик

Ризик од промени на курсевите

Друштвото влегува во трансакции во странска валута, кои произлегуваат пред се од користењето на позајмици од странски субјекти, при што истото е изложено на секојдневни промени на курсевите на странските валути. Друштвото нема посебна политика за управување со овој ризик со оглед дека во Република Македонија не постојат посебни финансиски инструменти за избегнување на овој вид на ризик. Според ова, Друштвото е изложено на можните флукуации на странските валути, кое сепак е ограничено поради фактот дека најголем број трансакции се во Евра, чии валутен курс се смета за релативно стабилен.

4. Финансиски ризици и управување со истите (Продолжение)

Ризик од промени на цените

Друштвото не е изложено на ризик од промени на цените на вложувањата расположливи за продажба, со оглед дека истото не располага со вакви вложувања.

4.2. Кредитен ризик

Друштвото е изложено на кредитен ризик во случај кога нејзините купувачи нема да бидат во состојба да ги исполнат своите обврски за плаќање. Друштвото нема значајна концентрација на кредитен ризик со оглед дека купувачи се поголем број на различни субјекти. Друштвото нема изградено посебна политика со цел да се управува или да се намали кредитниот ризик.

4.3. Каматен ризик

Друштвото е изложено на ризик од промени на каматни стапки, кои се однесуваат на користените кредити и позајмици договорени по варијабилни каматни стапки. Овој вид на ризик зависи од движењата на финансиските пазари и Друштвото нема начин да го намали. На датумот на билансот на состојба, Друштвото има значајни износи на користени позајмици, но најголем дел од нив се договорени со фиксни каматни стапки, па според тоа и не постои значајна изложеност на ваков вид на ризик од промени на каматните стапки.

4.4. Ликвидносен ризик

Ликвидносен ризик или ризик од неликвидност постои кога Друштвото нема да биде во состојба со своите парични средства редовно да ги плаќа обврските спрема своите доверители. Ваквиот ризик се надминува со константно обезбедување на потребната готовина за сервисирање на своите обврски.

4.5. Даночен ризик

Согласно законските прописи во РМ, финансиските извештаи и сметководствените евиденции на Групацијата подлежат на контрола од страна на даночните власти по поднесувањето на даночните извештаи за годината. Заклучно со датумот на Извештајот на ревизорите, не е извршена контрола на данокот од добивка за 2017 година, како и на персоналниот данок на доход и придонесите на личните примања.

5. Утврдување на објективна вредност

Друштвото располага со финансиски средства и обврски кои ги вклучуваат побарувањата од купувачи, обврските кон добавувачи, обврски кон кредитори како и нефинансиски средства за кои голем број на сметководствени политики и обелоденувања бараат утврдување на нивната објективна вредност.

Објективната вредност на финансиските средства и обврски е приближна на нивната сметководствена вредност со оглед на фактот дека истите имаат релативно кратка доспеаност во рок од максимум до една година од датумот на билансот на состојба. Објективната вредност на долгорочните обврски по кредити е непрактично да се утврдува со оглед дека ефектот од нивното сведување ќе биде нематеријален.

6. Финансиски инструменти

6.1. Ризик на финансирање

Друштвото врши финансирање на своето работење по пат на користење на краткорочни и долгорочни кредити и позајмици со цел да обезбеди соодветен поврат на вложувањата. Друштвото континуирано ја следи својата задолженост преку соодветна анализа која со состојба на 31 декември 2017 и 2016 година е следната:

	2017	2016
Обврски по кредити и позајмици	405,203	427,369
Пари и парични еквиваленти	(478)	(452)
Нето обврски (пари)	404,725	426,917
Акционерски капитал	37,023	37,023
% на задолженост	1,093%	1,153%

6.2. Ризик од девизни валути

Друштвото влегува во трансакции во странска валута, кои произлегуваат пред се од користењето на позајмици од странски субјекти, при што истата е изложена на секојдневни промени на курсевите на странските валути. Состојбата со девизните износи средствата и обврските деноминирани до денари на 31 декември 2017 и 2016 година по валути е следната:

	Средства		Обврски	
	2017	2016	2017	2016
ЕУР	31,470	32,564	215,353	213,423
УСД	19,467	18,529	196,245	221,032
Вкупно	50,937	51,093	411,598	434,455

Друштвото претежно е изложено на ЕУР и УСА долари.

Следната табела ја покажува сензитивната анализа на зголемување или намалување за 10% на македонскиот денар во однос на странските валути. Анализата е направена на девизните салда на средствата и обврските на датумот на билансот на состојба. Позитивните износи се зголемувања на добивката, а негативните се намалувања на добивката за соодветниот период.

	Зголемувања за 10%		Намалувања за 10%	
	2017	2016	2017	2016
ЕУР	(18,388)	(18,086)	18,388	18,086
УСД	(17,678)	(20,250)	17,678	20,250
Нето Ефект	(36,066)	(38,336)	36,066	38,336

6. Финансиски инструменти (Продолжение)

6.3. Ризик од промени на каматите

Друштвото се изложува на ризик од промени на каматни стапки во случај кога користи кредити и позајмици договорени по варијабилни каматни стапки или кога има пласирано средства кај други друштва или банки договорени по варијабилни каматни стапки.

Сметководствената вредност на финансиските средства и обврски според изложеноста на каматниот ризик на крајот од годините е како што следува:

	31 декември	
	2017	2016
Финансиски средства		
<i>Некаматносни:</i>		
- Парични средства	386	328
- Побарувања од купувачи	68,920	94,514
- Останати побарувања	5,122	22,398
	74,428	117,240
<i>Каматносни со променлива камата:</i>		
- Парични средства	93	124
- Депозити во банки	-	-
	93	124
	74,521	117,364
Финансиски обврски		
<i>Некаматносни:</i>		
- Обврски кон добавувачи	98,432	127,509
- Обврски по основ на позајмици	1,190	628
- Останати тековни обврски	25,220	22,398
	124,842	150,535
<i>Каматносни со променлива камата:</i>		
- Обврски по основ на кредити од банки	2,311	2,311
	2,311	2,311
<i>Каматносни со фиксна камата:</i>		
- Обврски по основ на кредити и позајмици	401,702	424,430
	401,702	424,430
	528,855	577,276

Следната табела ја покажува сензитивната анализа на зголемување или намалување за 1% поен на каматните стапки на користените кредити со варијабилна каматна стапка. Анализата е направена на салдата на обврски за кредити на датумот на билансот на состојба. Позитивните износи се зголемувања на добивката, а негативните се намалувања на добивката за соодветниот период.

6. Финансиски инструменти (Продолжение)

6.3. Ризик од промени на каматите (Продолжение)

	Зголемувања за 1%		Намалувања за 1%	
	2017	2016	2017	2016
Кредити од банки	(23)	(23)	23	23
Нето Ефект	(23)	(23)	23	23

6.4. Ризик од ликвидност

Следната табела ја дава рочноста на финансиските средства и обврски на Друштвото со состојба на 31 декември 2017 година според нивната доспеаност:

	До 1 месец	1 - 3 мес.	3-12 мес.	Над 12 мес.	Вкупно
Парични средства	479	-	-	-	479
Купувачи	68,920	-	-	-	68,920
Останати побарув.	1,211	3,863	48	-	5,122
	70,610	3,863	48	-	74,521
Добавувачи	98,432	-	-	-	98,432
Кредити и позајмици	366,157	26,944	-	12,102	405,203
Останати обврски	13,401	-	11,819	-	25,220
	477,990	26,944	11,819	12,102	528,855

Следната табела ја дава рочноста на финансиските средства и обврски на Друштвото со состојба на 31 декември 2016 година според нивната доспеаност:

	До 1 месец	1 - 3 мес.	3-12 мес.	Над 12 мес.	Вкупно
Парични средства	452	-	-	-	452
Купувачи	94,514	-	-	-	94,514
Останати побарув.	1,512	20,838	48	-	22,398
	96,478	20,838	48	-	117,364
Добавувачи	127,509	-	-	-	127,509
Кредити и позајмици	628	-	-	426,741	427,369
Останати обврски	14,362	-	8,036	-	22,398
	142,499	-	8,036	426,741	577,276

7. Сегментно известување

Со оглед на својата големина и активности, Друштвото не врши сегментно презентирање на своето работење.

8. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБА

	2017	2016
	(000) МКД	(000) МКД
а) Анализа по пазари		
Приходи од продажба на производи на домашен пазар	116,804	128,653
Приходи од продажба на производи на странски пазар	189	1,682
Вкупно приходи од продажба	116,993	130,335
б) Анализа по производи		
Приходи од житарици	16,416	26,016
Приходи од лозарство	52,659	54,753
Приходи од овоштарство	18,667	17,360
Приходи од оранжерији	5,992	7,745
Приходи од сточарство	22,265	23,829
Приходи од трговска стока	994	632
Вкупно приходи од продажба	116,993	130,335

9. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ

	2017	2016
	(000) МКД	(000) МКД
Приходи од субвенции од државата	20,180	15,426
Приходи од услуги	6,714	9,941
Приходи од продажба на материјали и резервни делови	1,314	1,094
Приходи од отпис на обврски	2,010	-
Останати	-	-
Вкупно останати оперативни приходи	30,218	26,461

10. УПОТРЕБЕНИ СУРОВИНИ И МАТЕРИЈАЛИ

	2017	2016
	(000) МКД	(000) МКД
Потрошени сировини и материјали	25,614	34,915
Потрошена енергија	9,055	10,750
Потрошени резервни делови	2,359	2,042
Вкупно	37,028	47,707

11. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Бруто плати на вработени	49,273	56,459
Дневници за службени патувања и патни трошоци	46	49
Надомест на трошоците на вработените	4,380	4,645
Вкупно трошоци за вработени	53,699	61,153

12. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ РАСХОДИ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Трошоци за повремено ангажирани работници	22,348	17,087
Набавна вредност на продадени стоки и материјали	6,855	6,045
Останати услуги	9,210	11,068
Наемнина на опрема и земјиште	8,526	8,413
Отпис на ситен инвентар	1,074	610
Трошоци за транспортни услуги	4,018	3,283
Даноци кои не зависат од резултатот	2,788	2,007
Кусоци и штети на биолошки средства и опрема	2,425	2,064
Отпис на ненаплатливи побарувања	-	2,891
Трошоци за поправка и одржување	2,097	1,425
Репрезентација и спонзорство	1,774	407
Останати општи расходи	2,291	3,618
Вкупно останати оперативни расходи	63,406	58,918

13. ПРИХОДИ (РАСХОДИ) ОД ФИНАНСИРАЊЕ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Приходи по основ на камати	-	-
Приходи по основ на курсни разлики	28,008	372
Приходи од продажба на хартии од вредност	17	29
Расходи за камати од кредити	(5,794)	(5,744)
Расходи од курсни разлики	(30)	(7,404)
Вкупно нето приходи (расходи) од финансирање	22,201	(12,747)

14. ДАНОК ОД ДОБИВКА

	2017	2016
	(000) МКД	(000) МКД
Усогласување на данокот:		
Добивка (загуба) пред оданочување	8,551	(28,497)
Ослободувања за добивката пред оданочување	-	-
Непризнаени расходи:		
Камати на заеми од поврзани субјекти	4,394	4,241
Репрезентација и спонзорства	-	366
Отпишани побарувања	-	2,424
Казни и пенали	-	1,005
Ненаплатени побарувања од заем	-	16,318
Други непризнаени расходи	1,678	55
Ослободување за наплатени заеми и загуба	(40,962)	
Даночна основа	(26,339)	(4,088)
Пресметан данок од добивка	-	-
Други ослободувања	-	-
Данок од добивка	-	-
Добивка пред оданочување	8,551	(28,497)
Ефективна даночна стапка	0.00%	0.00%

Тековниот данок од добивка се пресметува согласно одредбите на релевантните законски прописи во Република Македонија. Согласно даночните прописи, тековниот данок од добивка се пресметува на основа која претставува остварената добивка пред оданочување зголемена за трошоци кои не се признаваат за цели на оданочување (непризнаени трошоци) и помалку искажани приходи со поврзани лица. Данокот од добивка се пресметува со примена на важечката даночна стапка на датумот на билансот на состојба по стапка од 10% (2016: 10%).

15. БИОЛОШКИ СРЕДСТВА

	Земјоделско производство (000) МКД	Насади (000) МКД	Стадо (000) МКД	Вкупно (000) МКД
Набавна вредност				
Состојба на 1 јануари	17,271	58,330	26,442	102,043
Набавки/сеидби	142,736	-	1,109	143,845
Усогласување	-	-	-	-
Продажби и други давања	-	-	(4,582)	(4,582)
Расход	-	-	(2,425)	(2,425)
Ожнеани земјоделски производи пренесени на залиха во текот на годината	(141,545)	-	-	(141,545)
Промена на објективната вредност на стадото	-	-	2,174	2,174
Состојба на 31 декември	18,462	58,330	22,718	99,510
Акумулирана амортизација				
Состојба на 1 јануари	-	42,765	-	42,765
Амортизација за годината	-	2,455	-	2,455
Усогласување	-	-	-	-
Состојба со 31 декември	-	45,220	-	45,220
Сегашна вредност на:				
31.12.2017 година	18,462	13,110	22,718	54,290
31.12.2016 година	17,271	15,565	26,442	59,278
Тековни	18,462	-	-	18,462
Нетековни	-	13,110	22,718	35,828

Насадите со сегашна вредност во износ од 13,110 илјади МКД во целост се состојат од лозови и овошни насади од кои што се добиваат земјоделски производи кои се предмет на понатамошна продажба.

Стадото во износ од 22,718 илјади МКД во целост се состои од жив добиток кој е прикажан по неговата објективна вредност на датумот на билансот на состојба.

Со состојба на 31 декември 2017 година, Друштвото има засеано земјоделски култури во вредност од 18,462 илјади МКД, кои што всушност претставуваат вложувања на Друштвото во есенската сеидба од 2017 година. Во текот на 2017 година, Друштвото има добиено земјоделски производи во вредност од 141,545 илјади МКД.

Друштвото е континуирано изложено на ризици кои се поврзани со земјоделското производство.

16. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА

Промени во текот на 2017 година:

	Земјиште (000) МКД	Градежни објекти (000) МКД	Постројки и опрема (000) МКД	Инвестиции во тек (000) МКД	Вкупно (000) МКД
Набавна вредност					
Состојба на 1 јануари	10,361	267,444	101,329	12,808	391,942
Набавки	-	-	496	1,191	1,687
Пренос од инвестиции во тек	-	-	-	-	-
Пренос од залихи и трошоци	-	-	-	258	258
Расходи	-	-	(3,703)	-	(3,703)
Продажби	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември	10,361	267,444	98,122	14,257	390,184
Акумулирана амортизација					
Состојба на 1 јануари	-	229,155	82,435	-	311,590
Амортизација за годината	-	1,863	3,848	-	5,711
Останато	-	-	-	-	-
Расход	-	-	(3,418)	-	(3,418)
Продажби	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември	-	231,018	82,865	-	313,883
Сегашна вредност на:					
31.12.2017 година	10,361	36,426	15,257	14,257	76,301
31.12.2016 година	10,361	38,289	18,894	12,808	80,352

Сите недвижности со кои располага Друштвото се користат за обавување на неговите активности.

Друштвото располага со значен број на недвижности (објекти) кои се наоѓаат на различни локации со сегашна сметководствена вредност од 36,426 илјади МКД. За еден дел од овие средства, Друштвото поседува документи за сопственост на истите, додека за друг поголем дел сопственоста според имотните или поседовни листови е на Република Македонија, додека Друштвото е корисник на истите. Ваквата состојба, според Друштвото произлегува од сеуште нецелосно регулираните имотно-правни односи.

Со состојба на 31 декември 2017 година, дел од имотот на Друштвото - Оранжериите со сите придружни објекти, кои немаат сегашна вредност со оглед дека се целосно амортизирани, се ставени под хипотека во корист на Стопанска банка АД Скопје.

17. ДАДЕНИ АВАНСИ ЗА МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Со состојба на 31 декември 2016 година, Друштвото има дадени аванси во износ од 1,826 илјади МКД (2016: 1,826 илјади МКД) на друштва изведувачи на градежно занатски работи.

18. ГУДВИЛ

Гудвилот во износ од 350 илјади МКД (2016: 350 илјади МКД) произлегува како вишок на набавната вредност над учеството на матичното друштво во објективната вредност на идентификуваните средства и обврски на подружницата Бистра Аспром ДООЕЛ. Гудвилот потекнува од 2009 година при превземањето на друштвото Бистра Аспром ДООЕЛ.

19. ЗАЛИХИ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Материјали	4,547	2,796
Резервни делови	2,037	1,696
Ситен инвентар и амбалажа	150	115
Готови производи	7,018	10,054
Трговски стоки	605	285
Вкупно залихи	14,357	14,946

20. ПОБАРУВАЊА

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Купувачи во земјата	18,168	43,606
Купувачи во странство	50,752	50,908
Дадени аванси на добавувачи	345	267
Спорни побарувања	-	-
	69,265	94,781
Минус: Исправка на вредноста на сомнителни побарувања	-	-
Вкупно побарувања од продажба	69,265	94,781

21. ОСТАНАТИ ТЕКОВНИ СРЕДСТВА И АВР

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Побарувања за данок од добивка	48	48
Побарувања за ДДВ	363	539
Побарувања од вработените за купени производи	681	797
Дадени позајмици	3,863	20,838
Однапред платени трошоци за концесија на пасишта	-	-
Останати	167	176
Вкупно останати тековни средства и АВР	5,122	22,398

Од вкупните дадени заеми, 3,403 илјади МКД се дадени заеми на Перминдекс Градско, додека 460 илјади МКД се дадени позајмици на физички лица и други. Заемите се краткорочни и безкаматносни.

22. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Денарски сметки кај комерцијални банки	93	124
Денарска благајна	386	328
Девизни сметки	-	-
Вкупно парични средства	479	452

23. АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ

	2017 Бр. на акции	2016 Бр. на акции	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Обични акции	118,800	118,800	37,023	37,023
Вкупно	118,800	118,800	37,023	37,023

Номиналната вредност на една акција изнесува 5.11 ЕУР.

Структурата на акционерскиот капитал со состојба на ден 31 декември 2017 година според евиденцијата на ЦДХВ е како што следува:

	31 декември 2017 година	
Акционери со над 5% од акциите	Број на акции	% на Учество
Репро Оне Лимитед од Британски Девствени Острови	114,978	96.78%
Останати помали акционери со под 5% од акциите	3,822	3.22%
Вкупно	118,800	100.00%

24. ДОЛГОРОЧНИ КРЕДИТИ И ПОЗАЈМИЦИ

			2017	2016
			(000) МКД	(000) МКД
Кредити и позајмици од:				
Стопанска Банка АД Скопје	(а)	ЕУР	2,311	2,311
Репро Оне Лимитед	(б)	ЕУР	67,363	66,687
Репро Оне Лимитед	(в)	ЕУР	67,250	66,575
Репро Оне Лимитед	(г)	УСД	56,496	63,632
Репро Оне Лимитед	(д)	УСД	56,380	63,500
Репро Оне Лимитед	(ѓ)	УСД	56,425	63,552
Репро Оне Лимитед	(е)	ЕУР	61,053	60,443
Репро Оне Лимитед	(ж)	УСД	26,944	30,348
Репро Оне Лимитед	(з)	ЕУР	9,791	9,693
Вкупно долгорочни кредити			404,013	426,741
Минус: тековна доспеаност на долгорочни кредити			(391,911)	-
Нето долгорочни кредити			12,102	426,741

(а) Договор за кредит број 2349 од 3.01.1996 година, од примарна емисија, на износ од 2,311 илјади МКД со еднократна отплата на 15.03.2020 и провизија од 2.5% годишно. Обезбедување е дадена хипотека на имот.

(б) Договор за позајмица број 03-1180 од 26.10.2007 година и Анекс број 10 од 2017 година, на износ од 1,095,527 ЕУР со рок на враќање на 17.01.2018 во еднократна отплата и каматна стапка од 1% годишно.

(в) Договор за позајмица број 03-1489 од 25.12.2007 година и Анекс бр.9 од 2018 година, на износ од 1,093,685 ЕУР со рок на враќање на 17.01.2018 во еднократна отплата и каматна стапка од 1% годишно.

(г) Договор за позајмица 03-195 од 06.03.2007 година и Анекс бр.10 од 2018 година, на износ од 1,101,888 УСД со рок на враќање на 17.01.2018 во еднократна отплата и каматна стапка од 1% годишно.

(д) Договор за позајмица 03-482 од 20.06.2007 година и Анекс бр.9 од 2017 година, на износ од 1,099,608 УСД со рок на враќање на 17.01.2018 во еднократна отплата и каматна стапка од 1% годишно.

(ѓ) Договор за позајмица 03-594 од 16.06.2008 година и Анекс бр.9 од 2017 година, на износ од 1,100,520 УСД со рок на враќање на 17.01.2018 во еднократна отплата и каматна стапка од 1% годишно.

(е) Договор за позајмица 03-356 од 25.03.2008 година и Анекс бр.9 од 2017 година, на износ од 992,854 ЕУР за отплата на заемот на 21.02.2018 во еднократна отплата и каматна стапка од 1% годишно.

(ж) Договор за позајмица 03-126 од 21.02.2012 и Анекс бр. 5 од 2017 година, на износ од 525,506 УСД со отплата во рок од две години односно на 21.02.2018 и каматна стапка од 1% годишно.

24. ДОЛГОРОЧНИ КРЕДИТИ И ПОЗАЈМИЦИ (Продолжение)

(з) Договор за позајмица 03-458/1 од 02.06.2011 и Анекс бр. 6 од 2017 година, на износ од 159,228 ЕУР со еднократна отплата на 02.06.2019 и каматна стапка од 1% годишно.

Заемите од Репро оне Лимитед не се обезбедени.

Доспевањето на долгорочните кредити е како што следува:

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Во рок од една година	391,911	-
Во рок над една до пет години	12,102	424,430
Над 5 години	-	2,311
	404,013	426,741

Деноминираноста на кредитите и заемите според валути е следната:

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Во МКД	-	-
Во ЕУР	207,768	205,709
Во УСД	196,245	221,032
	404,013	426,741

25. ОБВРСКИ СПРЕМА ДОБАВУВАЧИ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Обврски спрема добавувачи во земјата	97,274	126,225
Обврски спрема добавувачи во странство	1,158	1,284
Обврски за примени аванси	9,971	21,105
Вкупно обврски спрема добавувачи	108,403	148,614

26. КРАТКОРОЧНИ КРЕДИТИ И ПОЗАЈМИЦИ

	2017	2016
	(000) МКД	(000) МКД
Кредити и позајмици од:		
Мандра Галичник ДООЕЛ	474	477
Винарија Стоби ДООЕЛ	558	-
Останати	158	151
Вкупно краткорочни кредити	1,190	628

Примените позајмици се краткорочни со рок на враќање во текот на 2018 година и без камата. Нема дадено обезбедување за истите.

27. ОСТАНАТИ ТЕКОВНИ ОБВРСКИ И ПВР

	2017	2016
	(000) МКД	(000) МКД
Обврски спрема вработените за нето плати	2,194	4,730
Обврски за персонален данок од плати	153	284
Обврски за придонеси од плати	1,129	2,944
Обврски за ДДВ	18	18
Обврски за данок од добивка	-	-
Обврски за отпремини	398	253
Останати обврски спрема вработените и други лица	937	624
Обврска за персонален данок по други исплати	3,014	1,486
Обврска за концесија	11,819	8,036
Недоспеани камати по позајмици	4,287	4,239
Неисплатени надоместоци на одбор на директори	285	313
Обврски по основ на судски пресуди	4	-
Останати тековни обврски	982	860
Вкупно останати тековни обврски и ПВР	25,220	23,787

28. НЕИЗВЕСНОСТИ

а) Дадени хипотеки на својот имот

Друштвото има дадено хипотеки на својот имот како обезбедување на плаќање спрема банките и други друштва за следните превземени обврски:

а) Хипотека од ПРВ РЕД на имот - Оранжерији со придружни објекти во корист на Стопанска банка АД Скопје како обезбедување за користени кредити од банката.

б) Судски спорови во корист на Друштвото

Друштвото се јавува како тужител во неколку судски постапки кои произлегуваат од редовното работење на Друштвото.

в) Судски спорови против Друштвото

Од друга страна, Друштвото се јавува како тужена странка во неколку судски спорови во вкупен износ од 47,879 илјади МКД, а како најзначаен судски спор е спорот со Хемомак Пестициди на износ од 33,416 илјади МКД по основ на долг.

Во текот на 2016 година, доверителот Хемомак Пестициди ДООЕЛ има поднесено Предлог за отварање на стечајна постапка над Друштвото, како резултат на неможноста на Друштвото да ги исполни своите постоечки и идни обврски. Истовремено, поднесено е барање за блокада на жиро сметките на Друштвото, која постои и заклучно до датумот на известување.

На почетокот на 2017 година, доверителот го повлекува Предлогот за поведување на стечајна постапка поради склучени договори за пристапување на долг со Винарија Стоби ДООЕЛ и Хемомак Пестициди ДООЕЛ.

29. РАЗЛИКИ ПОМЕЃУ ГОДИШНА СМЕТКА И ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

Како резултат на различниот начин начинот на прикажување на одредени ставки во консолидираната годишна сметка и консолидираните финансиски извештаи се појавуваат следните разлики:

	2017	2016
	(000) МКД	(000) МКД
Вкупни средства според Годишна сметка	223,484	276,146
Извршени елиминации при консолидација	(1,667)	(1,206)
Гудвил од консолидација	350	350
Останато	(177)	(907)
Вкупни средства според ревидирани извештаи	221,990	274,383

30. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СУБЈЕКТИ

Побарувања и обврски од:	31 декември 2017 година	
	Побарувања	Обврски
Репро оне Лимитед	-	405,654
Репро 21 Скопје	-	18,151
Црвени брегови АД, Неготино	1,057	-
Винарија Стоби Градско	-	82
Перминдекс ДООЕЛ	3,403	-
Вкупно побарувања и обврски со поврзани субјекти	4,460	423,887

Друштвото Репро Оне Лимитед е доминантен сопственик на Друштвото. Друштвото Репро 21 Скопје, како и друштвата Црвени брегови АД - Неготино, Винарија Стоби ДООЕЛ и Перминдекс ДООЕЛ се друштва кои се контролирани од доминантниот сопственик на Друштвото и по тој основ се поврзани субјекти.

Обврските спрема Друштвото Репро 21 - Скопје во износ од 18,151 илјади МКД потекнуваат од набавка на мазут за потребите на Оранжериите.

Обврските спрема Друштвото Репро Оне Лимитед во износ од 401,702 илјади МКД потекнуваат од земени позајмици и износ од 3,952 илјади МКД по основ на примени аванси.

Побарувањата од друштвото Црвени брегови АД- Неготино во износ од 1,057 илјади МКД произлегуваат од извршени продажби и услуги.

Побарувањата од друштвото Винарија Стоби ДООЕЛ во износ од 0 илјади МКД се по основ на извршени продажби, додека 82 илјади МКД се однесуваат на обврски за добиени услуги.

Побарувањата спрема/од друштвото Перминдекс ДООЕЛ во износ од 3,403 илјади МКД произлегуваат од побарувања за дадени заеми.

31. НАСТАНИ ПО ДАТУМОТ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ

Сите договори за позајмици од Репро Оне кои доспеваат за наплата во 2018 година се репрограмирани со потпишани Анекси на договори за пролонгирање на рокот на отплата уште за 1 година.

Законска обврска за составување на консолидирана годишна сметка и годишен извештај за работењето согласно одредбите на ЗТД

Согласно член 476, став 4 од Законот за трговски друштва Консолидираната Годишната сметка која ја изготвуваат трговските друштва вклучува биланс на состојба и биланс на успех и објаснувачки белешки.

Согласно член 476, став 6 од Законот за трговски друштва Годишната сметка и финансискиот извештај кои се однесуваат за иста деловна година и кои се подготвени согласно одредбите на Законот и со прописите за сметководство треба да содржат идентични податоци за состојбата на средствата, обврските, приходите, расходите, главнината и остварената добивка односно загуба на друштвото за деловната година.

Согласно член 477, став 14 од Законот за трговски друштва, Органот на управување на Друштвото, покрај годишната сметка, односно финансиските извештаи, е должен, по завршување на секоја деловна година да изготви и извештај за работата на друштвото во претходната година со содржина определена во член 384 став 7 од ЗТД.

Исто така, како резултат на разликите во начинот на презентирање на ставките во обрасците за годишна сметка и истите во финансиските извештаи подготвени според Правилникот за сметководство, постојат можности за појава на одредени разлики во начинот на презентирање на ставките. Доколку има значајни разлики, истите се обелоденети во белешка 29.

Консолидираната Годишна сметка на Друштвото и Годишниот извештај за работење се дадени во Додатоците 2 и 3.

Органот на Управување на Друштвото го разгледал и одобрил Годишниот извештај за работење.

Консолидирана Годишна сметка за 2017 година

- Консолидиран Биланс на состојба
- Консолидиран Биланс на успех
- Консолидиран Извештај за сеопфатна добивка

Годишен извештај за 2017 година